

Євген Лішанський
Євген Рейцен

МІСЬКОГО БУДІВНИЦТВА ФАКУЛЬТЕТУ

- Міського будівництва факультет, -
Тебе взростив наш любий «Будівельний».
- Міського будівництва факультет,
Ти вивів нас в життя таке пекельне.
- Міського будівництва факультет,
Спливає час, летять роки невпинно.
- Міського будівництва факультет,
Ми вірим у майбутнє України -
Тож, браття, прислужимось країні, -
Міського будівництва факультет!
- Міського будівництва факультет, -
Ти вічна наша молодість і братство.
- Міського будівництва факультет, -
Ти наше незрозуміле багатство.
- Міського будівництва факультет, -
Ти нас з'єднав навек у дружнім колі.
- Міського будівництва факультет, -
Ми дякуєм щасливій нашій долі,
Що ми зростали в такій чудовій школі,
Міського будівництва факультет!
- Міського будівництва факультет, -
Ми тут знайшли любов і дружні руки.
- Міського будівництва факультет, -
Відкрив нам шлях до всіх вершин науки.
- Міського будівництва факультет, -
Найкращий факультет у цілм світі!
- Міського будівництва факультет, -
Сюди приходять вчитись наші діти,
А значить наша справа буде жити,
Міського будівництва факультет!

А. М. ТУГАЙ:

«ФАКУЛЬТЕТ МІСЬКОГО БУДІВНИЦТВА – КУЗНЯ КАДРІВ ДЛЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ»

Виповнилося 50 років з дня заснування факультету міського будівництва в складі Київського державного технічного університету будівництва і архітектури (до 1993 р. - Київський інженерно-будівельний інститут - КІБІ).

Інтенсивний розвиток містобудування в колишньому СРСР, особливо після визволення наших міст від фашистських загарбників визначив велику потребу в фахівцях, що повинні були вирішувати архітектурні і інженерні питання планування і забудови міст. Тому спочатку при Київському інституті цивільних інженерів в 1944 р., а після його об'єднання з Київським будівельним інститутом в один в Київському інженерно-будівельному інституті було створено факультет міського будівництва і господарства (з 1960 р. - факультет Міського будівництва) і відкрита підготовка фахівців зі спеціальності «Міське будівництво та господарство». З перших днів свого існування факультет міського будівництва відіграв важливу роль в житті інституту і університету.

В різні періоди його очолювали: засл. арх. України, доцент О. О. СИДОРЕНКО, доц. Ф. І. ФУРСОВ, д.т.н., професор Г. Ф. БОГАЦЬКИЙ, к. т. н., професор М. Ф. ЄВСТИФЕЄВ, к.т.н., доц. С. А. КРУМЕЛІС, д.т.н., проф. А. Я. БАРАШИКОВ, к.т.н., проф. М. М. ОСЕТРІН. Сьогодні його очолює д.т.н., проф. С. П. ВОЙТЕНКО.

Факультет готує висококваліфікованих фахівців для народного господарства України по трьом спеціальностям: міського будівництва та господарства з 1948 р., інженерна геодезія з 1958 р. та кадастр - з 1995 р. На денному та заочному відділеннях навчається близько 1200 студентів. Факультет складається із 6 кафедр, три із яких випускаючі. Це кафедри міського будівництва, інженерної геодезії та автоматизації геодезичних вимірювань, які виконують фахову підготовку студентів факультету. Кафедри вищої математики, іноземної мови та фізичного виховання і спорту проводять фундаментальну та гуманітарну підготовку студентів як факультету, так і в цілому в університеті.

На кафедрі міського будівництва працюють викладачі високої наукової та педагогічної майстерності. Серед них 7 професорів та 13 доцентів: доктори архітектури, професори М. М. ДЬОМІН та І. Д. РОДІЧКІН, д. т. н., проф. С. Б. УСАКОВСЬКИЙ, к. т. н., проф. М. М. ОСЕТРІН, к. т. н., доц. А. П. ОСИТНЯНКО, к. т. н., доц. В. В. ЛЕОНТОВИЧ, к.т.н., доц. С. О. РЕЙЦЕН та ін.

Для розв'язання складних завдань в зв'язку з змінами в суспільно-політичному житті України, переходом до ринкової еко-

номії підвищились вимоги до спеціалістів з містобудування, необхідно поглибити підготовку фахівців в питаннях оцінки та прогнозування соціально-економічних відносин, економічних процесів в місті, обґрунтування та розробка інвестиційних проектів функціонального розвитку міста, обґрунтування стратегій управління міста. Це потребує глибоких інженерних, архітектурних, економічних, правових та екологічних знань. Для цього на кафедрі залучені найбільш досвідчені вчені з науково-дослідних інститутів та виробничих підприємств. Серед них проф., д. арх. Г. Й. ФІЛЬВАРОВ, д.б.н., проф., Б. В. СОЛУХА, засл. транспортник України, проф. Я. Б. ЛЕВІТАН, лауреат премій СРСР та України, відомий містобудівник Г. Б. ФУКС.

Кафедра міського будівництва проводила і проводить наукові дослідження з питань управління розвитком містобудівних систем, інформаційного забезпечення та розробки нормативної бази містобудування. Широко залучаються студенти до наукових досліджень. Їх роботи багато разів відзначалися медалями, грамотами Мінвузу СРСР і УРСР, Академією наук України. Постійно проводиться науково методична робота. Ще на початку 70-х років на кафедрі було впроваджено реальне дипломне проектування. На кафедрі підготовлено і видано близько 10 учбових посібників і довідкової літератури. Авторами їх є проф. Г. Ф. БОГАЦЬКИЙ, проф. М. М. ДЬОМІН, проф. І. Д. РОДІЧКІН, проф. М. М. ОСЕТРІН, доц. В. В. ЛЕОНТОВИЧ та доц. В. С. НИЩУК. Багато підготовлено і видано методичних розробок по курсам дисциплін, що читаються на кафедрі.

Перший випуск з спеціальності «інженерна геодезія» відбувся в 1963 р. Підготовку фахівців з цієї спеціальності забезпечують кафедри інженерної геодезії та автоматизації геодезичних вимірювань. Кафедрі ІГ очолювали к.т.н., проф. В. В. ЛЕОНТОВИЧ, д.т.н., проф. М. Г. ВІДУСВ, к.т.н., доц. П. Г. ШЕВЕРДІН, д.т.н., проф. Ю. В. ПОЛІЩУК та д.т.н., проф. С. П. ВОЙТЕНКО. Кафедрі АГВ з 1972 р. очолювали к.т.н., доц. В. А., КРУМЕЛІС, к.т.н., доц. М. Т. КОВТУН та к.т.н., доц. В. С. СТАРОВЕРОВ.

Серед викладачів цих кафедр відомі професори та доценти: д.т.н., проф. В. О. БОРОВИЙ, д.т.н., проф. П. І. БАРАН, д.т.н., проф. С. П. ВОЙТЕНКО, д.т.н., проф. І. Є. СУБОТІН, д.т.н., проф. Т. Т. ЧМЧЯН, к.т.н., проф. Д. Н. КАВУНЕЦЬ, к.т.н., доц. Л. І. ІВАНОВА, к.т.н., доц. В. В. КАТУШКОВ, к.т.н., доц. М. О. ВОЛОДІН, к.т.н., доц. С. Ю. МАРКОВ та ін.

(Початок. Прод. на 2 стор.)

А. М. ТУГАЙ: «ФАКУЛЬТЕТ МІСЬКОГО БУДІВНИЦТВА - КУЗНЯ КАДРІВ ДЛЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ»

(Продовж. Початок на 1 стор.)

Кафедра постійно виконувала великий обсяг наукової роботи по проблемам геодезичного забезпечення будівельного виробництва, монтажу технологічного устаткування заводів та АЕС, дослідженню осідань та деформацій інженерних споруд, фотограмметричним методам зйомки архітектурних пам'яток, розробці нормативних документів і т. д. До наукової роботи широко залучаються студенти цієї спеціальності та будівельних спеціальностей.

Кафедри ІГ і АГВ постійно проводять роботу з поповнення матеріально-технічної бази, яка для цієї спеціальності має дуже важливе значення.

Виконано великий обсяг науково-дослідницької роботи. Так для студентів спеціальності було підготовлено і видано більше 30 учбових посібників, монографій та довідників. Серед авторів: проф. М. Г. ВІДУЄВ, проф. А. І. КОБУЛІН, доц. О. І. РАКІТОВ, проф. В. М. СЕРДЮКОВ, доц. В. А. КРУМЕЛІС, доц. В. В. ПОДРЕЗАН, ст. викл. Г. С. КОНДРА, проф. П. І. БАРАН., проф. Ю. В. ПОЛІЩУК, проф. С. П. ВОЙТЕНКО, проф. І. С. СУБОТІН, проф. В. О. БОРОВИЙ, доц. В. С. СТАРОВЕРОВ, доц. В. О. КАТУШКОВ, доц. М. О. ВОЛОДІН, ст. викл. С. О. СВТИФЕСВ та ін. Видано велику кількість методичних розробок.

Перед випускаючими кафедрами факультету МБ, ІГ та АГВ стоїть складне завдання випустити в 1999 р. перших бакалаврів по спеціальності «кадастр», згідно сучасних вимог ринкової економіки. Це особливо важко, коли в Україні ще не відпрацьовано вимог до створення кадастрових інформаційних систем. Та немає сумнівів, що факультет успішно долає ці труднощі.

Кафедра вищої математики завжди займала провідне місце в нашому вузі. Її очолювали видатні вчені академік Н. Н. БОГОЛЮБОВ, чл. кор. Ю. Д. СОКОЛОВ та В. Е. ДЯЧЕНКО, д.т.н., проф. А. Ф. ШЕСТОПАЛІ. Сьогодні її очолює д.т.н., проф. В. К. ЧИБІРЯКОВ. Викладачі кафедри успішно виконують наукову та педагогічну діяльність, беруть активну участь в житті факультету та університету. Видано і підготовлено декілька учбових посібників.

Кафедра іноземних мов виконує значний обсяг педагогічної діяльності для студентів університету. Її очолювали такі видатні вчені, як доц. Л. С. ЯМПОЛЬСЬКИЙ, д. філ. наук, проф. Г. П. ЯТЕЛЬ. Кафедра постійно працює над розробкою наукової організації учбового процесу, підготовкою учбових посібників.

Кафедра фізичного виховання та спорту докладає багато зусиль для фізичного оздоровлення студентів університету. З 1948 р. до 1961 р. її очолював доц. Ф. І. ДОБРІЙВЕЧІР, з 1961 р. до 1988 р. - к.пед. н., доц.

А. Д. СИТНИКОВ. Сьогодні кафедру очолює к. пед. н., проф. С. М. КАНІШЕВСЬКИЙ. На кафедрі успішно проводиться підготовка учбових посібників та дослідницька раціоналізаторська робота.

Вчені факультету завжди стояли на передових позиціях. Вони віддавали себе не тільки для підготовки висококваліфікованих фахівців, але й постійно піклувались про підготовку наукових кадрів. Слід сказати, що на випускаючих кафедрах факультету 70% викладачів мають вчені звання та ступені. На факультеті працює спеціалізована рада по захисту докторських та кандидатських дисертацій. За ці роки по спеціальності «Містобудування і територіальне планування» було захищено більше 20 кандидатських дисертацій і 3 докторських дисертацій. По спеціальності «Геодезія» захищено близько 50 кандидатських дисертацій і 9 докторських дисертацій, 8 із яких було підготовлено викладачами кафедр ІГ та АГВ. Слід відзначити, що кафедри факультету підготували наукові кадри для країн СНД, Німеччини, Польщі, Болгарії та ін. країн.

Факультет завжди мав і має широкі міжнародні зв'язки. Близько 50 років і по наш час на факультеті навчаються іноземні студенти. В цілому отримали фахову підготовку студенти із 20 країн світу.

Сьогодні на факультеті разом із фахівцями з Швеції та досвідченими фахівцями з Головного управління геодезії, картографії та кадастру створено навчальний центр по перепідготовці спеціалістів по створенню інформаційних кадастрових систем. Можливості цього центру використовуватимуться і при підготовці студентів з спеціальності кадастр.

За час існування на МБГ підготовлено близько 7 тисяч висококваліфікованих спеціалістів, які вносили і вносять значний вклад в розбудову народного господарства України та країн СНД. Наші випускники займають високі керівні посади в управлінських структурах та на виробництві. Серед них І. А. БОРИСЕЙКО, О. П. ГОРБАТОВСЬКИЙ, А. А. ДРОНЬ, В. Г. ЗАДИРАЙКО, Ю. О. КАРПІНСЬКИЙ, В. С. КУЛКОВ, М. М. КУРАНОВ, С. Ю. ЛІШАНСЬКИЙ, ЛЕВИЦЬКИЙ, М. В. МИКУЛЬЧИК, Б. С. РОМАНЕНКО, Ю. І. САМОЙЛЕНКО, В. І. СТЕЛЬМАХ, І. О. ФОМЕНКО, М. Д. ЧЕРЕМШІНСЬКИЙ, М. М. УДОВЕНКО, М. М. ШПАРИК та інші.

Студенти факультету завжди приймали активну участь в житті інституту та університету. Серед них було багато іменних стипендіатів. По успішності факультет завжди займав передові позиції. Це саме можна сказати і про участь в культурно-масовому та спортивному житті студентів факультету.

Ректорат університету впевнений в тому, що і надалі факультет буде тримати передові позиції в справі підготовки фахівців для будівельної галузі України.

НАШІ ЮВІЛЯРИ

ДИПЛОМНИК - МАГІСТР - АСПІРАНТ

В липні 1998 року виповнилося 50 років з дня створення в КІБІ факультету міського будівництва та господарства. Майже одночасно такі факультети було відкрито в Ленінграді (ЛБІ) та Москві: (МБІ). На цих факультетах почали готувати спеціалістів широкого профілю з питань міського будівництва та господарства. В цей час країна і, особливо, Україна ще лежала в руїнах після Великої Вітчизняної війни і потрібні були спеціалісти нового профілю, які б добре знали на вирішенні складних задач по відбудові після розрухи міст і сіл та організації нового житлового будівництва.

Якщо озирнутися тепер на шлях, який пройдено, можна з впевненістю сказати, що факультети МБГ виправдали своє призначення і посіли чільне місце серед інших факультетів своїх вузів.

Давайте зупинимось на факультеті міського будівництва КДТУБА і, зокрема, на спеціальності міського будівництва та господарства. Які він має досягнення, які зміни відбулися тут за вказаний період?

На сьогодні - це один з найбільших факультетів університету, де проводиться підготовка за трьома спеціальностями: «Геодезія», «Землепорядкування і кадастр» та «Міське будівництво та господарство». На останній впроваджено спеціалізацію: міський транспорт і шляхи сполучення, інженерна підготовка та благоустрій територій, реконструкція

та утримання міської забудови.

Свого часу кафедра міського будівництва КІБІ стала головною кафедрою серед аналогічних кафедр. В 1975 році тут відбулася нарада завідувачів кафедр МБ усіх вузів СРСР, де були такі спеціальності. Досвід кафедри МБ КІБІ в питаннях організації дипломного проектуван-

ня і наукових досліджень з цього питання викликав неабиякий інтерес. Вирішено було наступну нараду завідувачів кафедр провести у 1980 році, знову в КІБІ.

(Початок. Продовження на 4 стор.)

Олена БЕБЕНІНА

НАШІ ЮВІЛЯРИ

КАФЕДРИ МБ - ПІВСТОЛІТТЯ!

Саме стільки існує в нашому університеті кафедра міського будівництва. Найпершим її завідувачем був засл. арх. України, **О. О. СИДОРЕНКО (1948-1958)**. Після нього понад 20 років кафедру очолював д.т.н. проф. **Г. Ф. БОГАЦЬКИЙ**. Саме під його керівництвом кафедра стала провідною в СРСР.

Кандидат технічних наук, доцент **В. В. ЛЕОНТОВИЧ** був завідувачем кафедри 12 років, з 1974 по 1986 р. Після нього і по нинішній час кафедру очолює доктор архітектури, професор, засл. арх. України, лауреат Державної премії України **Микола Мефодійович ДЬОМІН**.

Ми попросили проректора університету, професора кафедри МБ **Миколу Миколайовича ОСЕТРИНА** розповісти про кафедру і колектив її.

- Хотілося б згадати, що на час створення на кафедрі міського будівництва працювало 2 штатних викладачі і 3 сумісника. Значний вклад в забезпечення якісної підготовки фахівців на кафедрі внесли доценти **Л. П. ДЕНИСЕНКО, В. Ю. МОЇСЄВ, І. Д. ДМІТРЕНКО, А. І. БОНДАРЕНКО, В. І. АРТЕМЧУК, І. М. СЛІВАК, Г. А. ЗАБЛОЦЬКИЙ, В. М. СИДОРЧУК, Ю. Ф. ЛАРКІН, В. В. ЛЕОНТОВИЧ, С. О. РЕЙЦЕН, Е. П. КОЛЕСНИКОВА, В. С. НИЩУК, А. П. ОСИТНЯНКО**, ст. викладачі **А. А. РИЖКОВ** (перший аспірант кафедри), **П. П. ЧЕРЕДНИЧЕНКО** та інші.

На кафедрі міського будівництва працює 16 штатних викладачів, понад 70 відсотків з них мають вчені ступені і звання. Такі фахівці як проф. **І. Д. РОДІЧКІН**, проф. **Г. Й. ФІЛЬВАРОВ**, проф. **Б. В. СОЛУХА**, лауреат двох премій Ради Міністрів СРСР проф. **Я. Б. ЛЕВІТАН**, лауреат двох премій Ради Міністрів СРСР і Державної премії України, відомий містобудівник **Г. Б. ФУКС** з успіхом передають свій великий практичний досвід молоді. Зараз на кафедрі росте добра зміна відомим викладачам – це, насамперед, кандидати техн. наук, доценти **А. П. ОСИТНЯНКО, О. С. ПЕТРАКІВСЬКА, Т. О. ШИЛОВА, С. В. ДУБОВА**, асистент **А. М. МАМЕДОВ**.

Завжди кафедра плідно працювала над удосконаленням навчального процесу. Вона була ініціатором впровадження реального дипломного проектування, активних методів навчання. Так, у 1963 році кафедрою вперше в СРСР застосовується комплексне містобудівне дипломне проектування та реальне курсове проектування за замовленнями містобудівних організацій міст України. Часто в розробці цих проектів брали участь 30-40 студентів-дипломників. Виконані містобудівні проекти для багатьох міст.

В дипломних та курсових проектах розробляються питання реконструкції і будівництва населених місць, міських інженерних споруд, інженерної підготовки, інженерного благоустрою міських територій, реконструкції парків, вулично-шляхової мережі, дорожньо-транспортних вузлів, транспортного обслуговування населення, безпеки дорожнього руху. За останні роки

На згадку про ювілей

з'явилися роботи, що пов'язані з економічною оцінкою землекористування в місті, з розробкою інвестиційних проектів реконструкції житлових утворень.

Значне місце в дипломних і курсових проектах займають науково-дослідні розділи. Студентські науково-дослідні роботи кафедри міського будівництва неодноразово відзначалися грамотами Мінвузу СРСР, УССР, наказами по університету.

Кафедра багато уваги приділяла і приділяє пошуку нових форм і методів проведення наукової роботи, залученню студентів до наукових досліджень і практичної роботи. Так, в різний час на кафедрі функціонували: проектна лабораторія з планування сільськогосподарських населених місць (1967-1973 р.); науково-дослідна лабораторія з удосконалення процесу рішення інженерних завдань містобудування; філія кафедри на виробництві («Київсистемотехніка» до 1993 року); науково-дослідна лабораторія «Проблеми автоматизації містобудівного проектування (1990-1994 р.). З 1990 року і по теперішній час кафедра має філію в НДІТАМ.

Отже, за 50 років в нашому колективі склалися добрі традиції, які завжди будуть підґрунтям нових творчих успіхів викладачів і студентів.

ДИПЛОМНИК - МАГІСТР - АСПІРАНТ

(Продовж. Початок на стор. 2)

Чим же заслужила таку увагу кафедра МБ КІБІ? Назвемо лише 3 моменти. В 1967 р. Колегія Мінвузу УРСР приймає рішення розповсюдити досвід кафедри МБ КІБІ з організації реального дипломного проєктування на інші вузи. Через рік кафедра МБ нашого вузу стає експонентом Виставки передового досвіду в народному господарстві СРСР з цього питання. Після цього на кафедрі виконуються дипломні проєкти за замовленнями з інших республік і навіть країн: Пермь, П'ятигорську, Кисловодську, Кустанаю і Цегледу (Угорщина) і звісно за договорами з різних регіонів України.

У 1968 році в Івано-Франковську відбувається нарада з питань містобудівництва і реального дипломного проєктування, на якій кафедрі МБ КІБІ було представлено в повному складі на чолі із її завідувачем проф. Г. П. БОГАЦЬКИМ. Після чого Івано-Франковська область, а згодом і Закарпатська стають базовими для виконання реальних дипломних проєктів за замовленнями.

З початку 70-х на кафедрі стала розроблятися концепція виконання науково-дослідних дипломів. Першою такою роботою стає диплом на тему: «Використання методів теорії інформації для оцінки безпеки руху транспорту і пішоходів в містах», виконану під керівництвом Г. П. БОГАЦЬКОГО та С. О. РЕЙЦЕНА студентами М. ЮЛІНИМ і Т. КУКАРЕНКО. В той час була відома методика, яка дозволяла виконувати таку оцінку, але стосовно до авторів. Її розробив в ХАДІ к.т.н. І. В. БЕГМА. Саме сюди на практику направляються студенти - це був перший досвід організації керівництва практикою двома кафедрами із різних міст і вузів. Їх робота під девізом «Ентропія» брала участь в республіканському конкурсі студентських робіт і була удостоєна диплому 2-го ступеня.

Початок було покладено... У 1979 році робота «Застосування методів лінійного програмування в містобудівництві», виконана Л. ГОЛОМОВЗЮК, уперше в інституті отримала диплом 1-го ступеня на республіканському конкурсі. Після цього робота цього автора отримала диплом 1-го ступеня, медаль і премію Мінвузу СРСР.

Знаменним виявився 1980 рік. Тоді робота Олени БЕБЕНИНОЇ (науковий керівник О. С. РЕЙЦЕН, як і у вище згаданій) на тему «Дослідження і моделювання пасажиропотоків на прикладі Київської області» уперше в інституті отримав премію і золоту медаль АН УРСР. Їх студентці особисто вручив академік Б. Є. ПАТОН. Потім такої ж нагороди удостоюється диплом, виконаний студентом Ю. САМОЦВЕТОВИМ під керівництвом проф. І. Д. РОДІЧКИНА по темі «Архітектурно-планувальні принципи організації відпочинку на території Дніпровсько-Дніпродзержинської агломерації».

Доцільно згадати й роботу, що виконали студенти Р. та В. ХАЛІЛОВИ (науковий керівник С. РЕЙЦЕН), яка під девізом «Економетрика» (чим не ринковий термін?) в 1984 р. одержала Грамоту Президії АН УРСР. Студенти кафедри МБ вже тоді досліджували економічний аспект безпеки дорожнього руху і були відправлені на практику до Всесоюзного науково-дослідного інституту з безпеки дорожнього руху в Москві. Це теж вперше в організації

практики при кафедрі МБ. Результати цих досліджень і зараз з успіхом використовуються в учбовому процесі. Як правило, студенти, які виконували науково-дослідницькі дипломи, рекомендувалися ДЕК до вступу в аспірантуру. Так, по кафедрі МБ аспірантами стали: С. ДУБОВА, І. МАСВСЬКА, А. СІМЕУ, М. ХЕЙЛО та інші.

У 1998 році в університеті відбувся перший випуск магістрів. Щоб стати магістром по кафедрі міського будівництва треба було пройти відбір за об'єктивними оцінками. Його витримали 7 студентів, які під керівництвом професорів М. М. ДЬОМІНА, І. Д. РОДІЧКИНА та доцентів А. П. ОСИТНЯНКА і С. О. РЕЙЦЕНА представили свої роботи на об'єднане засідання обох ДЕКів. На ньому були присутні ректор університету проф. А. М. Тугай і декан факультету МБ проф. С. П. ВОЙТЕНКО, які високо оцінили магістерські роботи. ДЕК одностайно рекомендував усіх магістрів до вступу в аспірантуру. Проте тут знову виявився конкурс (за кількістю місць) і спеціальна комісія, очолювана завідувачем кафедри МБ проф. М. М. ДЬОМІНИМ, допустила до екзаменів в аспірантуру магістрів І. КУЖІЛЬНОГО, А. САВЧУКА, Л. АПОСТОЛОВУ і О. ЧЕРНЕЦЬ. Вони успішно склали екзамен, одержавши відповідно 15; 14; 14; 14 балів (спеціальність, філософія, іноземна мова).

Сподіваємось, що впровадження магістерської підготовки сприятиме підвищенню якості дисертацій.

*С. ВОЙТЕНКО, декан факультету МБ
М. ДЬОМІН, завідувач кафедрою МБ.
С. РЕЙЦЕН, доцент*

НА ВІЙСЬКОВІЙ КАФЕДРІ

ПОЛЬОВИЙ УЧБОВИЙ ЗБІР

Цього року вперше за останні роки занять на військовій кафедрі було проведено повноцінний учбовий збір зі студентами 4 курсу, що закінчили навчання по програмі військової підготовки. Із 7 по 25 липня на базі навчального центру в/ч Д-0040 в н.п. Конче-Заспа пройшли практичні заняття студентів.

Виходу на учбовий збір передувала велика і копітка робота, яку провів колектив військ М. В. ГЕРМАНА при підтримці ведучих управлінь МНС України та ректорату університету. Згідно військовим спеціалізаціям та кількості студентів на факультетах було сформовано три курсантські роти. За весь період учбового

збору по організованості, виконанню розкладу дня, додержанню внутрішнього статутного порядку в таборі, військовій дисципліні, строювій виучці перше місце серед курсантських підрозділів виборол 1 рота (командир роти майор О. А. МЕРЗЛІКІН, факультети санітарно-технічний та будівельно-технологічний).

Але все ж такі головну увагу було приділено якісному проведенню практичних занять зі студентами в польових умовах. Заняття по військово-інженерній підготовці з підірванням запальної трубки і одинарних зарядів, по організації і проведенню рятувальних робіт потребували не тільки добрих знань і умінь, а й

додержання суворих правил безпеки і ін. Багато цікавого і повчального одержали студенти під час польового учбового збору. Вінцем проведення збору став державний іспит, який успішно склали 286 студентів 4 курсу, 168 із них, що одержали диплом бакалавра, були атестовані на присвоєння військового офіцерського звання «молодший лейтенант». Решті студентів, після успішного закінчення навчання в університеті і одержання диплома спеціаліста, буде присвоєно в наступному році військове офіцерське звання «лейтенант».

*О. ІВАНЧЕНКО,
зав. методичним кабінетом
військової кафедри*

Начальник учбового збору полковник Л. А. Дудка нагороджує переможців спортивних змагань.

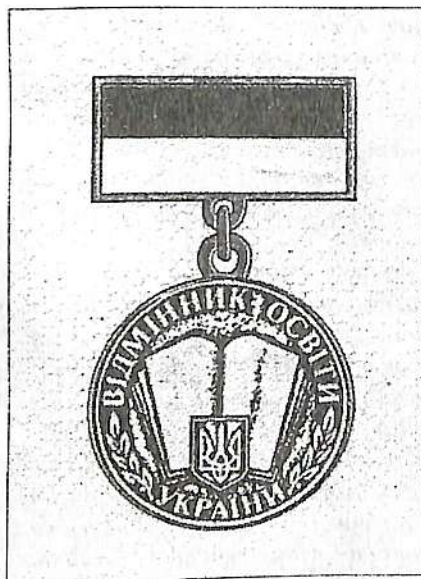

Запальну трубку виготовляє відмінник навчання, командир взводу Л. Драпей (будфак).

На заняттях по рятувальній підготовці студенти санітарно-технічного факультету.

ДОСТОЙНИХ, МИЛИХ, ЗАСЛУЖЕНИХ ВІТАЄМО!

Наказом Міністерства освіти України за особливі успіхи в підготовці висококваліфікованих кадрів для народного господарства України та значні досягнення у науковій і науково-методичній роботі та у зв'язку з ювілеєм з дня народження нагороджені

Знаком «Відмінник освіти України»

ПЕРМЯКОВ Володимир Олександрович
завідувач кафедри металевих і дерев'яних
конструкцій

ПЕЛЕВІН Леонід Євгенович
доцент кафедри будівельних машин

КОРНІЄНКО Микола Васильович
доцент кафедри основ і фундаментів

Нашого дорогого

ПЕРМЯКОВА Володимира Олександровича
з успішним сходженням на
Пік 60-річчя!

Ви цю висоту взяли легко й невимушено, продемонструвавши не лише відмінну техніку руху по дистанції, але й зберігши при цьому молоде завзяття, що є достатнім для скорення навіть Евересту.

Щастя Вам, здоров'я, одеського оптимізму, творчих успіхів та звершень!

КОЛЕГИ, ДЕКАНАТ,
СПІВРОБІТНИКИ ПЦБ

Голова
Київської міської державної
Адміністрації

ПОДЯКА

ВАСИЛЕВСЬКОМУ
Миколі Дмитровичу

За вагомий особистий внесок у створення духовних і матеріальних цінностей та досягнення високої майстерності у професійній діяльності

2 жовтня 1998

О. ОМЕЛЬЧЕНКО

№3155

У К. З. АДАМЕНКО – ЮВІЛЕЙ!

Катерина Захарівна АДАМЕНКО увійшла в історію України як видатна спортсменка.

Виконавши норматив майстра спорту ще у 1940 році, вона 82 рази ставала рекордсменкою України, а з

1944 по 1951 рік була незмінною чемпіонкою України. Катерина Захарівна – неодноразова чемпіонка і рекордсменка СРСР. За видатні спортивні досягнення ще в 1950 році їй присвоєно почесне звання «Заслужений майстер спорту». Вона нагороджена Грамотою Верховної Ради України та 5-ма медалями.

К. З. АДАМЕНКО вже з 1938 року працювала тренером з легкої атлетики ДСГ «Швейник». 14 років вона віддала викладацькій діяльності в Київському університеті ім. Т. Г. Шевченка. А 40 років, тобто з 1958 року, Катерина Захарівна – викладач, старший викладач кафедри фізичного виховання і спорту нашого КДТУБА.

Вийшовши на пенсію в 1977 році, Катерина Захарівна продовжує працювати на кафедрі на посаді старшого лаборанта.

Всі ці роки роботи К. З. АДАМЕНКО в нашому університеті пов'язані з плідною виховною і спор-

тивною роботою. Вона працювала й помічником деканів на факультетах МГБ та будівельному. Обиралась депутатом Залізничної райради депутатів трудящих Києва.

Під її керівництвом збірні команди легкоатлетів досягли високих спортивних результатів в змаганнях різних рівнів – від першості Києва до спартакіад Міністерства освіти України. Вона підготувала 6 майстрів спорту, 38 кандидатів і першорозрядників і понад 1000 спортсменів масових розрядів.

За плідну педагогічну діяльність К. З. АДАМЕНКО була відзначена грамотами ЦК ВЛКСМ, почесною грамотою Міністерства Освіти, численними подяками.

Щиро вітаємо Катерину Захарівну! Нехай Вашим трудом і добром зігріті серця ще довго-довго не знатимуть втоми, пристрасно і молоддо служать його величності спорту.

ДРУЗІ, КОЛЕГИ, ГРОМАДСЬКІСТЬ

З ЮВІЛЕЄМ, ДОРОГІ ДРУЗІ!

Микола Олександрович ШУЛЬГА
професор кафедри опору матеріалів

Аркадій Йосипович ПЕКЕР
доцент кафедри архітектурної кваліметрії

Томик Торгомович ЧМЧЯН
професор кафедри автоматизації геодезичних вимірювань

Микола Васильович СТЕПАНОВ
доцент кафедри теплогазопостачання і вентиляції

Від усієї душі бажаємо Вам добра, щонайбільше творчої наснаги, міцного здоров'я, щастя, сімейного благополуччя! Дякуємо вам, дорогі, мудрі наші колеги, вчителі, за ваш нелегкий труд!

КОЛЕГИ, СТУДЕНТИ, ДРУЗІ.

РАДИМО ПРОЧИТАТИ!

АЛЕКСЕЕВО КОЛЬЦО ГРАФІНИ ШЕРЕМЕТЬЕВОЙ: Историческая повесть/Роман-газета, 1998, №5
19 січня – заручини імператора Петра II із Катериною Довгорукою. В той же день царський фаворит Іван Довгорукий одружився із Наталі Шереметьевою. Але замість шлюбного ліжка імператора чекає траурний катафалк, а Довгорукову із нареченою льодова тундра...

ЕСИН С. СМЕРТЬ ТИТАНА. В. И. ЛЕНИН: Роман/ Юность, 1998, №9, с. 55-71.
Мабуть, багато виявиться людей, яким стане не по душі новий роман. В просторіччі про нього можна сказати так: роман про Леніна...

МАЙЛЕР Н. ПОРТРЕТ ПИКАССО В ЮНОСТИ. Версія біографії: Главы из книги/Пер. с англ. А. Богдановского/Иностранная литература, 1998, №8, с. 133-225.

БАЛАШОВ Д. НА «СЕДОВЕ» ВОКРУГ ЕВРОПЫ: Роман/Наш современник, 1998, №9, с. 30-48.

УЛИЦКАЯ Л. ВЕСЕЛЫЕ ПОХОРОНЫ: Роман/Новый мир, 1998, №7.

СТИВЕН ЛИНГ СПОСОБНЫЙ УЧЕНИК \Весвіт 1998, №8.

*Н. КУРЬАНОВА,
Зав відділом періодики бібліотеки КДТУБА*

Тамара ДЕМБИЦКАЯ

СОСТОЯНИЕ ДУШИ

Мятежная душа
не ведает покоя,
Сникает без любви,
сгорает в ее зное.
Ее всегда штормит -
И в штиль, и в непогоду.
Прочсть ее нельзя
по буквенному коду.
Смеется и грустит,
то скачет в ритме танца
И ей сродни судьба
летучего голландца...

ПТИЦА СЧАСТЬЯ

Птица счастья пролетела,
мне махнув крылом,
И на ветку клена села
под моим окном.
Как в бреду, она спешила
о любви пропеть,
Но успела я той песни
услышать лишь треть.
Птица крыльями взмахнула,
упорхнула прочь,
Чтобы в снах продолжить песню,
рассекая ночь.
Может, эту птицу счастья
выдумала я.
Залететь она не может
в здешние края.
Здесь живут другие птицы,
о другом поют,
А охотно и с любовью
только корм едят.
Потому ли утром рано,
вглядываясь в клен,
Ожидая, что ветвями
мне помашет он,
И мелькнет в листве багряной
птицы яркий хвост,
К счастью снова мне проложит
хоть воздушный мост.

17.09.98

«СТИХІЇ -12»

Саме стільки років існує
Клуб Поезії нашого універ-
ситету під незвичною на-
звою СТИХ і Я. Кожного мі-
сяця збираються співробіт-
ники: викладачі і працівники
вузу, щоб зустрітися, пого-
ворити, показати свої твор-
чі здобутки, поспівати, по-
сміятися ... Все це так по-
трібно і так необхідно, все
це просто безцінно.

РОЗА, ПОДАРЕННАЯ 1-ГО СЕНТЯБРЯ

Двенадцать дней она жила
Воспоминаниями лета,
Стройна, изящна и нежна,
Любовью и теплом согрета.

А день тринадцатый - рубеж,
Права осенние вступают,
И, бросив взгляд былых надежд,
Она, склонившись, угасает.

Хочу помочь, да не могу,
Уже исчерпаны все средства,
Лишь лепестки я сберегу
С дарившим вместе как наследство.

13.09.98

Рис. В. В. ХМАРЫ

Вячеслав МАЛИНОВСКИЙ

СЕНТЯБРЬ

Остыло вспаханное поле
И затуманилась даль...
Гляжу, волнуюсь поневоле,
На неба светлую вуаль.

Еще не верится, что осень,
Еще теплынью дни полны,
Но холод скоро якорь бросит
В тоску озерной глубины.

И будет грусть, и буйство цвета,
И понемножку, и сполна,
И позавидует ей лето,
И околдует все она.

Засунуты в папки этюды -
Следы моих прожитых лет.
Они затерялись под спудом
И их вроде вовсе и нет.

А было, ведь было когда-то:
Бродяжничал, землю любя,
И краски звучали набатом:
Неужто все это был я?

10.IX.1994

ЖАЛОБЫ ХУДОЖНИКА

Плохо нынче стало,
Прямо нестерпим,
Голову устало
На руки кладешь.

Некуда податься,
Цены на билет
Вот опять взбесятся -
И поездки нет.

Ни тебе бумаги,
Ни тебе кистей...
Погрущу, и лягу
Тихо на постель.

Может, хоть приснится
Мой этюдник мне,
Холодно, синица
Тинькает в окне.

10.IX.1994

КАФЕДРА БУДІВЕЛЬНИХ МАШИН: ЗНАЧНІ ПЕРЕВАГИ НАШОЇ ТЕХНІКИ НАД МАШИНАМИ ВІДОМШИХ ФІРМ СВІТУ

Проведена на початку вересня виставка кращих студентських дипломних робіт і їх основи - науково-технічних досягнень кафедр Університету дозволяє нам повністю підтвердити необхідність такої співдружності в осмисленні студентами-випускниками світового рівня будівельної техніки.

Розробки кафедри і НДІ будівельно-дорожньої і інженерної техніки при Університеті протягом останніх 12-15 років знаходяться на рівні найвищих світових показників по продуктивності, енергосмогності і металосмогності, що добре видно із порівняльних характеристик експериментальних зразків нашої техніки і обладнання з кращими машинами найбільш відомих світових фірм.

Саме по це ми попросили розповісти Заслуженого діяча науки і техніки, завідуючого кафедрою будівельних машин, д. т. н., професора В. Л. БАЛАДИНСЬКОГО.

Розглядаючи характеристики кращих машин світу з точки зору їх питомої продуктивності (продуктивності машини на 1 кВт потужності встановлених двигунів) добре видно значні переваги нашої техніки.

Наприклад, траншеєкопач США фірми «Worlex Industries» типу «Logain» потужністю 90 кВт масою 18 т має питому продуктивність 1.33 м³/год. кВт; траншеєкопач КДТУБА потужністю 44 кВт, масою 6.1 т має питому продуктивність 8.2 м³/год. кВт; бурильно-кранова машина Японії тип Д-704Е потужністю 52 кВт, масою 8 т має питому продуктивність 0.26 м³/год. кВт; бурильно-кранова машина конструкції КДТУБА на базі українського колісного трактора ЮМЗ потужністю двигуна 38 кВт масою 5 т має питому продуктивність 0.8 м³/год. кВт; землерийні механізовані інструменти і кабелеукладачі для міцних ґрунтів нашої конструкції навіть не мають світових аналогів.

В цілому найкращі показники розробок у різних міністерствах нашої техніки досягають більше 20 м³/год. кВт, у кращих машин світу цей показник не перевищує 5 м³/год. кВт.

Все це дозволяє втілювати сучасні методи проектування землерийних машин в дипломних роботах, які разом з науковими розробками кафедри були представлені на виставці.

Більшість студентів-дипломників добре засвоїли принципи створення високопродуктивної техніки, які їм були запропоновані на старших курсах в методах розрахунку високошвидкісних машин, способах мінімізації енерговитрат і технологічних схемах розташування руйнівних активних робочих органів.

Студенти С. НЕМЧЕНКО, Є. КОНОПЛИН, Д. БУКІН (керівник доц. Л. С. ПЕЛЕВІН) показали на виставці машини з активною ріжучою стрічкою ковша скрепера, методи динамічних випробувань швидкісних руйнівних робочих органів, високопродуктивні підземні вирізачі проходників.

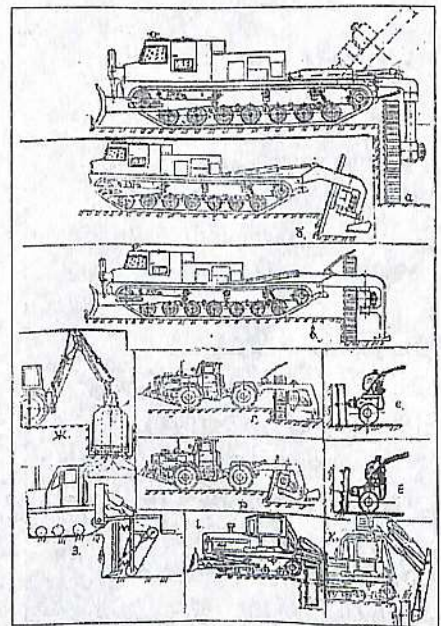
Студент К. ПОТАПОВ, Ю. САВЧЕНКО, О. КРАШЕНІНІКОВ (керівник проф. В. М. СМІРНОВ) розробили високопродуктивні універсальні ковші землерийної техніки, чашечні робочі органи, швидкісні ланцюгові копачі.

Велику гаму нових високостійких робочих органів і змінного начіпного обладнання зверхвисокої продуктивності представлено в дипломних проєктах багатьох студентів під керівництвом доцентів к.т.н. Ю. П. ПРИСТАЙЛА, А. В. ФОМІНА, В. П. ГОЛОВАНЯ, ст. викладача А. Г. ЗУХБИ та інших. Слід відзначити, що всі розробки базуються на українській ходовій базі і двигунах (схеми основних машин показані на рис.).

Більшість студентських розробок увійшли в звіти по науково-дослідних роботах, які виконував наш НДІ і які високо оцінені в Кабінеті Міністрів України і запропоновані для впрова-

дження різним міністерствам.

На жаль, буде це широко впроваджено чи ні уже не залежить від вчених і студентів Університету. Тут доцільно відмітити, що такі машини поступово впроваджуються в Росії, США, Китаї, Казахстані, а в Україні стан впровадження - на рівні тільки високих оцінок наших розробок у різних міністерствах.

Схеми землерийних машин на українській ходовій базі (техніка НДІ БДІТ):

а - канал-траншеєкопач 3000-5000 м³/год для ґрунтів I-III категорії; б - теж саме для мерзлоти і скельних ґрунтів, 1500-2500 м³/год; в - теж саме для ґрунтів I-III категорії з регульованою шириною траншеї, 1200-1800 м³/год; д - траншеєкопач для мерзлих і скельних ґрунтів з регульованою шириною, 750-1100 м³/год; е - землерийний інструмент для ґрунтів I-III категорії, 60-85 м³/год; є - інструмент для зарослих ґрунтів; ж - буровиріз; з - вібровиріз; і, к - металеві копачі.

**ВІН БУВ УЧИТЕЛЕМ ДЛЯ БАГАТЬОХ, ІЗ ПОВНИМ ПРАВОМ МІГ СКАЗАТИ ПРО СЕБЕ:
«Я ПРОЖИВ ЕПОХУ, Я ЇЇ ПЕРЕЖИВ».**

26 липня 1998 р. Ігорю Миколайовичу ІВАНОВУ – крупному українському зодчому, Заслуженому архітекторові України, члену-кореспонденту Академії мистецтв, колишньому головному архітектору Києва в період з 1974-1980 р. виповнилося б 70.

Випускник Київського інженерно-будівельного інституту, він ніколи не поривав зв'язків із своєю «Альма-матер». Протягом 1977-1980 р. був Головою ДЕК інституту, підтримував і видавав «путівку в життя» багатьом молодим архітекторам.

На жаль, його життя раптово обірвалось напередодні проведення Олімпійських ігор - 8 вересня 1980 р. З цього номера «А + Б» розпочинає друкувати спогади про найкращих своїх випускників. Слово про видатного київського зодчого має доцент кафедри основ архітектури і архітектурного проектування Н. С. ГАСАНОВА

... Корінний киянин, що самовіддано любив своє місто, присвятив йому... «я жизнь, и слезы, и любовь». І тому Київ 80-х – це передусім сага Ігоря Іванова про теперішнє і майбутнє міста на березі Дніпра.

В пошуках виразності архітектурно-художньої концепції розвитку міста Києва до 2005 р. він звертався до досвіду Всесвітньої практики.

Реальність його планів і задумів сьогодні очевидна. В основу основ він завжди ставив традиції і новаторство, органічне поєднання планування і забудови міста з природним середовищем, історичні традиції формування архітектурних ансамблів, синтез архітектури і монументального мистецтва.

І. М. ІВАНОВ сприймав класичну спадщину не як абсолютизм, а крізь призму своєрідності української архітектури, вимог часу та власного ставлення до дійсності.

В просторовій композиції міста він виділяв

громадські центри. Йому належить ідея лінійної забудови Хрещатика, що розташована в кількох рівнях, дніпровські надбережжя, терасоване розташування садів та парків біля акваторії Дніпра, підвищення поверховості забудови центру міста, з метою збереження землі в історичній канві міста.

Перебування І. М. ІВАНОВА на посаді Головного архітектора Києва стало наслідком визнання його значних досягнень в творчій та органічній діяльності за два десятиліття архітектурної практики. За його творчою участю і керівництвом здійснено понад 50 проєктів житлових і громадських споруд. До них входять: готелі «Київ» в одноіменному місті, «Чорне море» в Одесі, «Мир» в Харкові, «Національний» на Ліпській в Києві, музей Великої Вітчизняної війни, колишній музей В. І. Леніна, а нині Український Дім, благоустрій і реконструкція «Майдана Незалежності», монумент на честь возз'єднання ро-

сійських та українських земель у єдину державу, Лівобережний громадський центр, корпус радіо факультету Київського політехнічного інституту, житлові масиви Оболонь, Тросщина, масив по вул. Урицького і ін. За видатні заслуги в галузі архітектури і містобудівництва І. М. ІВАНОВА було нагороджено орденом «Трудового Червоного Прапора» і медаллю «За видатний труд».

Творча інтуїція завжди підказувала йому вірну поведінку. Судження його завжди були сміливими, в них ніколи не було «школярства». Він часто кидав себе в завзяте кипіння суперечки, пристрастей, подій, ніколи не дорожив життям, як таким, ніколи не думав про те якби розкішніше, зручніше закінчити життя в ситій старості. За природою – людина скромна, удовольнявся найнеобхіднішим. Зато найбільшою розкішшю вважав спілкування з цікавими людьми.

За своєю суттю він був людиною дня сьогодніш-

нього і до останнього часу життя зберігав сприйняття свіжості й повноти життя, йому необхідно було бачити, відчувати реальні результати від зусиль, які вкладено. Він був з породи нетерплячих. Не відділяв задуми, мрії від конкретних справ і завжди відчував себе «будівельником життя».

Життя його, вкладене в рамки 52 літ, виявилось стиснутим до краю і поставило в умови при яких реалізувати себе було непросто...

Невмолимо підходить до кінця ХХ століття. Наступає час підведення підсумків. І тому нині, на порозі третього тисячоліття і в пам'яті наших нащадків в числі перших називаємо ми ім'я українського зодчого, Заслуженого архітектора України Ігоря Миколайовича Іванова «унікального диригента київського містобудівельного оркестру».

Архітектура і Будівництво

Ч 1 Р И Н И 2 5 - Р І Ч Ч Я ... Р О Б О Т И

Всі ми знаємо що симпатичну, жартівливу жінку. Вона завжди допоможе, хоч іноді й ... але за справу, провину. Та й не ображаєтесь, і всеодно звертаєтесь.

Думаю, що ви пізнали Ірину Березовську, зав. відділу кадрів наукових підрозділів університету, у якої частка життя (і не мала!) пов'язана з КІБІ, нинішній КДТУБА.

Якось в розмові, Іра згадувала деякі нюанси життя. «1973-й. Поступала та не пройшла за конкурсом в КІБІ на сантехнічний. 8 чоловік на місце! Ніколи не забуду цих вступних іспитів. І що ж було робити далі? Знов прийшла в КІБІ за тим, щоб влаштуватися на роботу. Довго ходила ... Тоді начальником відділу кадрів був В. Ф. РЯБОВ. Нарешті взяли інспектором відділу кадрів. Коли працювала рік, зібралася знову вступати на СТФ. І тут мене відмовили скласти іспити на стаціонар, адже цілий рік я вже мала власні гроші, і тепер переходити на студентську стипендію ... Перспектива не дуже захоплююча. І я стала «вечірницею». В 1980-му я отримала диплом».

- Кого ти вважаєш своїми вчителями в роботі?
- Передусім це Тамара Акимівна ЛУК'ЯНЕНКО – мій перший начальник, потім Алла Григорівна БЕСАРАБ, що також багато мене вчила.
- Знаю, що ти активно займалася громадською роботою.
- Так, дійсно, я очолювала комсомольську організацію співробітників управління. Цих комсомольців в мене було 170 чоловік. Згадую це із захопленням.
- Ірина, робота твоя дуже пов'язана з контактом із людьми, і саме ти можеш оцінити їх ставлення до справи.
- Ну, якщо по правді, то раніше всі – й дорослі, і молодь – більш відповідально ставилися до

- роботи. Але разом з цим закони були більш «забороняючі», тепер вони стали доляльнішими, у людей більше прав, їм легше займатися наукою, бізнесом. Отже, працювати багато в чому стало легше, але ставлення до справи, господарювання хотілося б бачити кращого.
- Іра, чи правда, що в вільний час ти займаєшся водним туризмом на байдарках?
- Так, це моє захоплення вже 11 років.
- Ну що ж з нашої бесіди ми дізналися про тебе більше. Бажаємо тобі легких доріг, щасливих повернень, яскравих успіхів в роботі, і нехай зігріває тебе сімейне вогнище при будь-яких злигоднях!

«А+Б»

П О Р А Д А 1001 ПРАВИЛО ХОРОШОГО ТОНУ

- ◆ Не носіть коштовності лише як прикраси. Можна носити булавку для краватки, ланцюжок для годинника, брошку, заколку тому, що ці речі корисні, але чим вони простіші, тим краще. Жінки особливо повинні бути уважні до своїх прикрас.
- ◆ Не кладіть до зовнішніх кишень ручку, олівець, гребінець та інші предмети.
- ◆ Не виходьте на вулицю у нечистому взутті.
- ◆ Не носіть зим'ятий костюм, невипрасовану сорочку чи краватку.
- ◆ Не носіть капелюха, натягнутого на очі чи зсунутого на потилицю.
- ◆ Стежте за своєю походою. Не ходіть перевальцем. Ходити треба твердо, прямо, не згинаючись із гідністю.
- ◆ Не жестикулюйте без потреби. Завжди тримайте під контролем свої руки. Не засовуйте руки в кишені.
- ◆ Не носіть піжами, халат чи домашні туфлі ніде, крім спальні чи ванної кімнати.
- ◆ Не насвистуйте на вулиці та в інших громадських місцях. Не смійтесь надто голосно.
- ◆ Не паліть, якщо це неприємно для інших.

НЕ ГРІШНО Й ПОСМІЯТИСЯ! Я Н Е К Д О Т И

Чукча вперше опинився в великому місті. Зайшов в міському парку в тир і влучив у всі мішені. Йому дали приз – живу черепаха. Пішов, попив пивка, закусив. Знову пішов у тир. Знову влучив у всі мішені. Йому дають приз – плюшевого ведмедика.
-А чи не можна знову такий пиріжок із м'ясом і хрумкою шкіркочкою?

Вівіска на дверях начальника: «Заходь тихо. Проси мало. Виходь швидко. Зрозумів? Заходь!»

Що таке кохання?

Студент-медик:
Це хвороба, оскільки пов'язана із постільним режимом.
Лікар:
Це не хвороба, тому ніхто не випише лікарняного. Очевидно, це процес.
Юрист:
Це не процес, оскільки обидві сторони задоволені. Мабуть, це робота.

Інженер:
Яка ж це робота, якщо головний агрегат стоїть? Це, певно, мистецтво.
Артист:
Це не мистецтво, тому що немає глядачів.
Понад усе, це наука.
Професор:
Яка ж це наука, якщо двоє дурнів можуть, а я не можу?

Засновник - Київський державний технічний університет будівництва і архітектури
«А+Б» Свідоцтво про реєстрацію: К1, №137 від 20.12.1995 р.

«А+Б»
Редактор - Ірина ГЕРАЩЕНКОВА
Адреса редакції: 252180, м.Київ-180,
Повітрофлотський проспект,31,
кімн.346, тел. 241-55-35

Газета зверстана на комп'ютерному видавничому комплексі університету.
Комп'ютерна верстка І. В. УДІНА
Обсяг і полоса формату 1 друкований аркуш, тираж примірників. Безкоштовно